

Aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Aan Provinciale Staten van Gelderland

Leeuwarden, 29 oktober 2014

Betreft: bezuinigingen Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Geacht college, geachte leden van de Gelderse Staten,

Namens het Europeesk Buro veur Kleine Talen / Europeesk Buro foar Lytse Talen vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Onze 22 organisaties van Friese, Nedersaksische en Antilliaanse streektaalorganisaties zijn enorm geschrokken en zeer verontrust in verband met de korting die uw provinciaal bestuur heeft toegepast op de streektaalactiviteiten van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, en wel zodanig dat het dienstverband van de fungerende streektaalconsulent mevr. V. Arendsen onlangs beëindigd moest worden. En dat terwijl het juist van cruciaal belang van het Achterhoeks en Liemers is en van het Nedersaksisch als geheel dat een dergelijke functie van stimulering van de streektaal behouden blijft, en zo enigszins mogelijk zelfs wordt uitgebouwd. Een belangrijk motief daarbij is ook dat de stimulerende en verrijkende werking van meertaligheid van buitengewoon belang is en meer benut zou kunnen en moeten worden. Met name onze ervaringen in Friesland leerden ons dat voor een goede infrastructuur waarmee de streektaal blijvend moet worden beschermd, een functionaris die het gebruik van streektaal door volwassenen maar met name door de jeugd sterk stimuleert, niet gemist kan worden. Natuurlijk zijn dergelijke inspanningen in Friesland anders geïnstitutionaliseerd en verder ontwikkeld, maar voor de Gelderse situatie achten wij, naast wat er in het huidige stadium nog wel kan gebeuren aan het Erfgoedcentrum, de inzet van een activerende streektaalkracht onontbeerlijk.

Wij roepen u dan ook op, met alle kracht en motivatie die in ons is, de financiële situatie te creëren waardoor het Erfgoedcentrum spoedig weer een deskundige streektaalfunctionaris kan aanstellen. Onze nadere onderbouwing, onze indruk van het belang van het werk van de taalkundige afdeling van het Erfgoedcentrum ('Staring Instituut') en onze bijzondere

motivering vanuit de ook door u zeer gewenste toepassing van het Europees handvest voor regionale talen en talen van minderheden laten wij hierna volgen.

Op zaterdag 6 september hebben wij op ons verzoek op het Brewinc in Doetinchem een kennismakingsbezoek gebracht aan het daar gevestigde Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers. We waren terstond onder de indruk van de prachtige locatie en van de combinatie van Bibliotheek, Erfgoedcentrum en Tesoro.

De directeur, mevrouw Femia Siero, gaf een uiteenzetting van de professionele werkzaamheden van het centrum; daarbij noemde zij verschillende activiteiten op streektaalgebied die door het Erfgoedcentrum ondersteund worden: muzikfestival Plat Gespöld, activiteiten- en kennisplatform Boezewind, Oostgelders streektaaldictee, uitgave van (streektaal)boeken en – daarmee nauw verbonden – de week van het Achterhoekse en Liemerse boek. Taalkundige dr. Lex Schaars gaf een overzicht van zijn werkzaamheden. Die behelzen, begrepen wij, behalve de voltooiing van het Woordenboek van de Achterhoekse en Liemerse Dialecten WALD en de uitgave van veldnamenboeken ook een klein deel van de werkzaamheden die tot voor kort door de streektaalconsulent werden gedaan. Het bleek ons daarbij dat de provincie Gelderland per 1 januari 2014 de subsidie die sinds 1 januari 2002 aan het toenmalige Staring Instituut ter beschikking gesteld werd drastisch heeft verminderd. Als gevolg daarvan was het Erfgoedcentrum onder meer genoodzaakt de functie van streektaalconsulent te schrappen. Bovendien wordt de subsidie de komende jaren nog verder verlaagd en is het onzeker wat de subsidie is na 2016; het is zelfs de vraag of er na 2016 nog provinciale subsidie zal worden verstrekt. De provincie spreekt zich daar tegenover het Erfgoedcentrum niet over uit.

Als Europees Buro veur Kleine Talen zijn wij door die ontwikkeling geschokt. In de bij deze brief als bijlage meegestuurde folder van ons buro schrijven wij: "De leste 20 joor is de positie van de minderheidstalen en regionale talen better ewörden. Dan kö-j dèènken an bi'jveurbeeld 't Haandvest dat de Raod van Europa in 1998 veur deze talen hef op-esteld. Daorin staot de verplichtingen die de lidstaten an bint egaon as 't giet um de rechten van taalminderheden as de Friezen en de Nedersaksen". Ook de provincie Gelderland heeft ertoe bijgedragen dat het Nedersaksisch erkend is volgens Deel II van het Handvest en zij ondersteunt ook de aanvraag tot erkenning volgens Deel III. Dat ook deel III zeer wel toegepast zou kunnen worden hebben de rechtsgeleerden van de Groninger Universiteit Herweijer en Jans nog niet zo lang geleden overduidelijk aangetoond. Waar Deel II van het Handvest inzet op beleid tot behoud van Nedersaksische streektalen zoals die er nog zijn, hebben wij bij ons bezoek aan Doetinchem moeten vaststellen dat de provincie Gelderland die morele en formele verplichting de afgelopen tijd met voeten getreden heeft en dat de kans bestaat op verdergaande aantasting van de verplichtingen die de erkenning ook haar oplegt.

Samengevat: wij doen een krachtig beroep op u om te stoppen met de verlaging van de subsidie en om de aanstelling van een streektaalconsulent voor Achterhoeks en Liemers met spoed weer mogelijk te maken.

Wij hopen van ganser harte dat uw negatieve lijn voor de Achterhoekse en Liemerse streektaal snel in een positieve richting wordt bijgebogen, tenminste naar het eerdere niveau. Uw initiatieven en inspanningen in dezen zouden wij ten zeerste toejuichen.

Namens het bestuur van EBKT / EBLT,

Froukje de Jong,

Voorzitter EBKT/ EBLT

in afschrift aan:

- de Raad van Europa
- de landelijke en regionale dagbladen
- de Gelderse regionale radio en tv
- diverse nieuwssites
- het bestuur van SONT